Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 30 Montgomery St. Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237, (201) 434-0807, з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюз (201) 451-2200, з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК LXXXVIII. Ч. 192. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 10-го ЖОВТНЯ 1981 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, OCTOBER 10, 1981 No. 192. VOL. LXXXVIII.

П'ЯТИЛІТНІЙ ЮВІЛЕЙ УГГ СВЯТКУВАТИМУТЬ В КОНҐРЕСІ

Філядельфія, Па. — З Комітету Оборони Національних і Людських Прав України, що його очолює мґр Уляна Мазуркевич, повідомляють про нові заходи конгресмена Чарлза Догерті і його Ад гок Комітету Оборони Балтицьких країн і України, в обороні людських прав і для належного відзначення п'ятої річниці постання в Києві в 1976 році Української Громадської Групи нагляду за виконанням Гельсінкських умов. Цю групу очолював поет і письменник Микола Руденко, тепер політичний в'язень в СССР. Нещодавно заарештовано й засуджено також його дружину Раїсу Руденко.

З ініціятиви цього законодавця, у вівторок, 10-го листопада, відбудеться в Конгресі Специяльний порядок дня („Special Order of the Day") під час сесії Конгресу, а увечорі того самого дня буде прийняття з цієї нагоди для законодавців і виборців, які зацікавлені охороною людських і національних прав у світі.

Приготовляються до відвідин посадника Джерзі Сити

У Головній Канцелярії УНСоюзу (зліва): головний секретар В. Сохан, Ірена Загилькевич, головний предсідник д-р І. Флис, головний касир У. Дячук і головний організатор В. Оріховський.

Джерзі Сити, Н. Дж. — Нeдавно обраний на посадника Джерзі Сити, Н. Дж., молодий політичний діяч Джералд МекКен періодично відвідує ряд установ, груп і організацій цього міста з метою краще запізнатись з їхніми потребами й інтересами. Як відомо, він взяв участь в Дні УНСоюзу, що його влаштували чотири Округи стейту 23-го серпня ц.р., а тепер плянує відвідати Українську Будівлю УНСоюзу — Головну Канцелярію та інші підприємства, які винаймають приміщення в цій будівлі. Відвідини пляновані на вівторок, 20-го жовтня ц.р., а їх координує молода українка, Ірена Загилькевич, яка активно працювала у виборчому штабі нового посадника цього міста.

Василь Шуст чарує публіку Ню Йорку

Ню Йорк, Н. Й. — Тут, у Театрі Іст, при 211 Схід 60-та вулиця, з незвичайним успіхом з середини вересня йдуть вистави „Чехов на подвір'ї", одноособове театральне дійство, де протягом двох дій, що тривають дві години, чарує глядачів прекрасним виконанням ролі російського письменника і драматурга Антона Чехова американський актор українського роду Василь Шуст.

Василь Шуст

Це була також продукція цієї п'єси — „Чехова на подвір'ї" з Василем Шустом у ролі Чехова, за яку він дістав у 1980 році на Театральному Конкурсі в Единбурзі, Шотляндія, першу нагороду за найкраще виконання ролі з-поміж 392-ох міжнародних театральних продукцій.

Виступи В. Шуста в театрі Манґеттену прийшли як логічне завершення понад 200 його виступів у ролі Антона Чехова по різних театрах на університетських кемпусах в Америці, і де софістикована і вимоглива студентська авдиторія оваційно вітала його. П'єсу „Чехов на подвір'ї" написав і здійснив її постановку Еліґу Вінер. Про це докладно пише в захопленій рецензії театральний критик щоденника „Ню Йорк Таймс" Мел Ґуссов, 25-го вересня ц.р., не шкодуючи найкращих епітетів для окреслення доброї гри талановитого артиста Шуста.

Захарактеризований цілком під Чехова, з чехівською борідкою, в пенсне, у довгому чорному сурдуті, Шуст виглядає зовсім на Чехова. Дія відбувається так, начебто перед Чеховим на терасі і на подвір'ї зібралися всі артисти Москов-

(Закінчення на стор. 4)

Українці візьмуть участь в Міжнародному Фестивалі

Бостон, Масс. (Ольга Барицька). — Міжнародний Інститут, у співпраці з етнічними ансамблями, влаштовує тут у п'ятницю, суботу й неділю, 16-го, 17-го та 18-го жовтня, Міжнародний Фестиваль.

У концертах під час фестивалю, візьмуть участь кращі мистецькі сили етнічних груп з околиць Бостону і Нової Англії. Від української громади атракцією концерту заповідається виступ Танцювального ансамблю Осередку СУМ-А ім. Василя Біласа з Бостону під керівництвом Івана Барицького.

Концерти відбуватимуться: у п'ятницю в 8-ій год. вечері і в суботу о 2-ій пополудні в приміщені Оперного Театру при 539 Вашінґтон вулиця.

Квитки в ціні 25, 12, 9, 7.50 і 5 долярів можна придбати особисто при касі Орфеум театру, 1 Гемілтон плейс, або висилаючи чек до Міжнародного Інституту в Бостоні на адресу: 287 Коммонвелтс авеню.

За додатковими інформаціями слід телефонувати на число (617) 482—0650.

АРХИПАСТИРСЬКЕ ПОСЛАННЯ
З НАГОДИ 60-ої РІЧНИЦІ ПЕРШОГО ВСЕУКРАЇНСЬКОГО ПРАВОСЛАВНОГО СОБОРУ

Возлюблені у Господі Брати і Сестри!

З милости Всещедрого Бога, вірні Української Православної Церкви, розсіяні по багатьох країнах вільного світу, саме в цьому році відзначують знаменну подію—завершене шестидесятиліття Першого Всеукраїнського Православного Собору, що відбувся у місяці жовтні 1921 року в Києві, в історічній святині нашого народу—у соборі Святої Софії Премудрости Божої. На цьому освяченому Соборі непереможною волею й палким бажанням його учасників та з допусту і ласки Божої були зняті кайдани вікового чужинного поневолення зі Страдниці Матері нашої Церкви та врочисто було проголошено повну її незалежність.

Вершинним актом незабутніх діянь Першого Всеукраїнського Православного Собору після уважного і сумлінного розгляду вельми болючого питання—наявности від кількох віків в Україні чужої ієрархії, відбулося однодумне обрання, а за ним і довершення врочистої соборної хіротонії своєї рідної ієпархії На Богонатхненних учасників Собору негайно полилася повінь всілякої неправди і зневаг, але всі вони з християнським смиренням та твердою вірою відповідали на такі випади словами св. Апостола Павла:—„Ми не руйнуємо закон вірою, а ми лише утверджуємо його" (Рим. 3,31).

І саме з Всеукраїнського Православного Собору почалася нова доба в історії Української Церкви, бо вже в першому році після проголошення автокефальности церковне життя в Україні почало розростатися та ширитись. Віруючий народ горнувся до Церкви своїх дідів і прадідів, спрагнений почути св. Благовістя своєю рідною мовою. Патріотично наставлена молодь також не цуралась Церкви і з питомою для юності відвагою, за прикладом своїх батьків, числено наповняла храми Божі, радіючи разом з ними з привернення Церкві стародавніх українських обрядів і звичаїв. Багато з цієї молоді взяло на себе тяжкий хрест служіння рідній Церкві і рідному народові. Вони твердо вірили словам Спасителя, який сказав до своїх послідовників:—„У світі горе матимете, але будьте сміливі, бо я переміг світ" (Ін. 16, 33).

Все це було незаперечним свідоцтвом, що віруючий народ в Україні, не зважаючи на ворожу безбожну большевицьку пропаганду і дуже допоміжну їй фанатичну протиакцію московського духовенства, належно усвідомив собі важливість і оправданість діянь Першого Всеукраїнського Православного Собору, поставивши, по Апостолу, свободу у Христі вище усіх тягарів земних (Гал. 5, 1-2; 2, 4-5).

Та цей світанок відродження Української Автокефальної Православної Церкви тривав недовго. Большевицько-московська влада, що підступом і терором

(Продовження на стор. 4-ій)

У світі

ВЛАСНИКИ ПРЕСОВОГО АҐЕНСТВА Юнайтед Пресс Інтернешенел заявили 6-го жовтня ц.р. кореспондентам, що вони надіються на позитивне плагодження справи деяких розбіжностей між власниками, які поділились щодо опінії: одні пропонують продати дефіцитове аґенство, інші пропонують шукати виходу із скрутного фінансового становища і продовжувати службу. Досі ще не прийнято рішення про продаж, — заявили власники, — хоч інше подібне аґенство, Ройтерс, централя якого знаходиться в Лондоні, Велика Британія, зацікавлене в купівлі ЮПІ. Також інші організації зацікавлені у перебранні згаданого аґенства, якщо дотеперішні власнике рішаться на продаж. ЮПІ є другим з черги набільшим пресовим аґенством, яке розпоряджає великою сіткою фахових кореспондентів у всіх країнах світу. В останніх п'ятьох роках аґенство стратило майже 20 мільйонів долярів і це створило своєрідну кризу в керівництві.

НЕВІДОМІ ТЕРОРИСТИ заатакували бомбами два місця в Римі, де перебувають жиди. Очевидно їхньою ціллю були спричинити жертви серед жидівських мешканців Риму. Бомби вибухнули майже в ту саму пору, були подібної конструкції і в обидвох випадках ужито того самого вибухового матеріялу. Одна бомба, яка вибухнула в приміщеннях ізраїльської летунської лінії, поранила тільки одну особу, бо більше в приміщеннях нікого не було. Зате друга, яка вибухнула на площі в Остії, де постійно перебуває багато жидів, які прибули із СССР, поранила принаймні п'ять людей. З того, тільки дві особи були жидами з СССР. Інші поранені — це італійці. Бомба в Остії була надзвичайно сильна й тільки завдяки щасливому припадкові було так мало жертв.

ЧЛЕНИ ІРЛЯНДСЬКИХ сепаратистичних угрупувань, які перебувають у тюрмах Північної Ірляндії, виступили рішуче проти уступок, які пообіцяв британський уряд. Вони заявили, що уступки є абсолютно замалі та що вони будуть далі провадити свою боротьбу за покращення умов у тюрмі. Проти полегш сепаратистам, які перебувають у тюрмах за різні злочини, виступили рішуче протестанти Північної Ірляндії. Вони видали деклярацію, у якій твердять, що полегшення умов в тюрмі є зовсім незаслужене та що воно матиме погані наслідки. Протестанти демонстраційно покинули державне прийняття, на якому міністер для справ Північної Ірляндії Джеймс Прайор плянував пояснити значення й цілі нової кримінальної політики британського уряду. Він заявив, що полегші ірляндським в'язням не дають їм політичних прав, ані що немає пляну їм це признати в найближчому часі в будь-якій формі.

РЕЧНИК САЛЬВАДОРСЬКИХ партизанів Гектор Оквелі у часі виступу в університеті в Єлю заявив, що партизани і їхнє політичне керівництво готові розпочати політичні розмови з урядом з метою осягнути якийсь компроміс, але тільки тоді, коли уряд не вимагатиме від них насамперед заперестати боротьбу та скласти зброю. Він також намагався оправдати рішення партизанів не взяти участи в плянованих виборах до конституційного парляменту, які відбудуться з початком наступного року. Військова хунта на чолі з президентом Хозе Наполеоном Дуарте проголосила, що вибори відбудуться згідно з пляном, а для поінформування публічної опінії світу про їхній перебіг і висліди будуть запрошені закордонні обсерватори.

ЗРОСТАЄ НОВА ХВИЛЯ ОПОРУ В СССР

Москва.- Генерал Сємйон Цвіґун, заступник Юрія Андропова, шефа КҐБ, вже неразу публікував в совєтській пресі артикули про діяльність КҐБ та про проблеми безпеки в тій країні. В вересневому числі головного офіційного органу КЦ КПСС Комуніст він опублікував статтю на тему руху дисидентів в СССР. Він передбачує, а навіть уже константує зріст того руху.

У своїй статті генерал Цвіґун прикидається вирозумілим, малощо не ліберальним спостерігачем совєтської сцени. Він пробує доказати, що совєтська система в засаді толерує різні новості, терпеливо приглядається до духово-культурної новизни й експериментації, доки це не переступить меж обов'язуючих законів. Колиж це вийшло поза межі КҐБ мусів інтервеніювати. Про це він пише: „Завдяки заходам КҐБ, які були переведені в повній згоді з законом та під проводом комуністичної партії, не зважаючи на значну допомогу й моральну підтримку Заходу, дисидентам не вдалося створити спаяної організації на базі антисовєтизму."

Цвіґун признає, що в підсовєтському житті зміцніли духові ферменти після ліквідації відлиги, тобто після повороту до сталінізму. Власне ці ферменти, на його думку, рішили використати розвідочні й секретні служби Заходу. В такій ситуації „антисоціялістичні елементи", як їх називає Цвірґун рішили розгорнути свою діяльність як оборонці людських прав і взагалі під прапорами демократизму. Тоді, як каже Цвіґун, втрутилися совєтські органи безпеки на чолі з КҐБ.

Настав довгий період боротьби, який тривав коло 15 років .Приблизно від половини 1960-их років аж дотепер. При тій нагоді слід пригадати, що перші арешти українських патріотів почалися саме 1965року на більшу скалю. Після хвилі арештів в Україні в лютому 1966 року в Москві арештовано Юлія Даніеля і Андрея Сінявського та поставлено їх перед суд. Суд над ними був сигналом нового етапу боротьби з патріотами та з оборонцями людських прав. Дисиденти, а в першу чергу оборонці прав своїх поневолених народів не прийняли ударів совєтської влади мовчки. Навпаки почалася ціла велика серія їхніх публічних виступів і писань. Всетаки КҐБ щораз більше затискав перстень довкруги патріотів і дисидентів, арештовував їх і ставляв перед суд, а суд автоматично накладав кари, які пропонували прокуратори, тобто КҐБ. У висліді тих акцій всі виявлені патріотичні й дисидентські елементи опинилися в тюрмах і концентраційних таборах. На волі залишилися тільки одиниці. Найважчих ударів завдала совєтська влада в Україні, де поворотними хвилями запроторювано щораз то нових людей

Одначе коріння вільної думки й прагнення національної свободи не вдалося вирвати. Цвіґун перестерігає, що вже є познаки нової поширеної хвилі свободолюбних виступів. Він каже, що до теперішних релігійних виступів останньо долучуються магометани, що уболівальники модерного мистецтва й модерної музики починають виступати щораз голосніще та що в народі зростають голоси протесту проти нестач консумпційних товарів, голосні нарікання на якість товарів і тд. Цвіґун попереджає, що крім писань, звернень, листів тощо, які були головним засобом дотепер, опозиційні елементи шукають „нових форм вияву своєї діяльности". Одначе він не подав, які це ті нові форми. Зате, як звичайно, він написав, що за тим усім стоять „імперіялістичні розвідки й секретні служби".

Москва знову закуповує збіжжя в ЗСА

Москва.— Широко розреклямована всіми совєтськими засобами масової інформації „збіжева битва" в СССР скінчилася повною невдачею. В пресі вже появилися заклики, щоб щадити хліб. Замість запляннованих понад 230 мільйонів тонн збіжжя, цьогорічні жнива дали коло 180 мільйонів тонн.

Небувало великий недобір цьогорічних жнив змушує совєтський уряд і комуністичну партію з одного боку зменшити доставу хліба і мучних харчових виробів для населення, а з другого перевести вийнятково великі закупи за кордоном. Знавці передбачують, що цього року СССР мусітиме закупити за кордоном понад 40 мільйонів тонн збіжжя.

Не зважаючи на ворожу поставу Кремля до ЗСА, кремлівським лідерам приходиться звернутися до Вашінгтону з проханням признати йому значно вищу квоту збіжжя, як передбачено договором. Договір, якого дійсність вигасла весною цього року, продовжено на один рік тимчасово, доки не буде виготовлений новий, передбачує закуп Совєтським Союзом до 8 мільйонів тонн збіжжя одного року. Для цього не треба ніяких додаткових домовлень. На вищу квоту потрібні обопільні домовлення.

В Москві перебувала американська делеґація, зложена з представників збіжевих фірм і департаменту сільського господарства, яка відбула розмови в справі теперішнього запотребування збіжжя в СССР та в справі майбутнього договору на довший час.

Москва змушена купувати збіжжя в ЗСА, бо американське збіжжя високоякісне, а достава відбувається на час і згідно з домовленими реченцями. Крім ЗСА СССР закуповує значні скількости збіжжя в інших більших продуцентів: Канаді, Арґентині, Франції. Загально передбачують у зв'язку з тим значнішу підвишку цін на збіжжя на світовому ринку.

У СХІДНЬОМУ БЕРЛІНІ відбулася велика військова парада для відзначення 32-ої річниці постання Східньо-німецької держави. Три західні держави, які відповідають за адміністрацію Берліну та які стаціонують свої війська у Західньому Берліні — ЗСА, Велика Британія, Франція — опротестували ту параду, як провокацію і переступлення усіх підставових договорів у тій справі між чотирма великодержавами. Одначе ні совєтське командування в Східньому Берліні, ні уряд комуністичної Східньої Німеччини не звернув на той протест уваги. В параді брали участь різні роди військ з модерною зброєю. Між ними були також елітарні одиниці та одиниці для спеціяльних завдань. На трибуні побіч Еріха Гоннекера, генерального секретаря Комуністичної партії Східньої Німеччини, були й інші німецькі комуністичні достойники та група совєтських старшин. Совєтські старшини були очолені генералом Михайлом Зайцевим, командиром совєтських військ у Східній Німеччині. Совєтська армія у Східній Німеччині складається переважно з ударних і ґвардейських частин з наймодернішою зброєю і вона нараховує понад 400,000 бійців.

„СОЛІДАРНІСТЬ" ПРИЙНЯЛА ЕКОНОМІЧНУ ПРОГРАМУ

Ґданськ, Польща. — Пресове аґенство Юнайтед Прес Інтернешенел інформує, що делеґати польської вільної профспілки, зібрані на другій частині з'їзду „Солідарности", прийняли і одобрили дворічний господарський плян, який має запобігти економічній катастрофі в Польщі і причинитися до поправи господарського життя, яке, на думку багатьох делеґатів, цілковито занепало через політику компартії і уряду.

Крім того делеґати майже одноголосно прийняли резолюцію, якою вони засуджують останні потягнення уряду на господарському відтинку, зокрема введену в життя неузгіднену з профспілкою підвишку цін на тютюн, алькогольні вироби і багато сільськогосподарських товарів. В резолюції говориться, що керівництво профспілки „Солідарність", яке репрезентує понад 10 мільйонів робітників, проголосить в скорому часі страйк, щоб запротестувати проти підвишок. Речники профспілки заявили, що дата страйку буде визначена новим керівництвом на першому засіданні після з'їзду. Економічна програма „Солідарности" майже повністю відкидає урядові пропозиції і рекомендує урядові перебудувати цілу господарську систему, взоруючись на практичних порадах профспілки, випрацьованих спеціялістами. Горді з прийняття своєї програми деякі делеґати у піднесенні заявили, що їхня програма це „нова конституція Польщі".

Автори програми обвинувачують також колишніх лідерів польської компартії зокрема Едварда Ґєрека і Пйотра Яросєвіча, які намагалися встановити господарську систему в Польщі на взірець совєтської. Після шостого з черги голосування закінчено остаточно вибір Крайового Комітету, до якого увійшов також Богдан Ліс, хоча певна частина делеґатів не бажала бачити його в лідерстві профспілки Комітет начисляє 69 осіб і в ньому нема членів ПОПР, що свідчить про відпартійнення спілки.

Совєтська і сателітна преса продовжує вести пропагандивну кампанію проти „Солідарности". „Правда" і „Известия" назвали другу частину з'їзду профспілки „політичним зібранням" на якому, мовляв, „контрреволюційні елементи висували різні в першу чергу політичні і антисовєтські гасла".

Французький уряд перевів девальвацію франка

Париж, Франція. — В черзі економічних реформ і різних засобів для переведення в життя основних настанов господарської політики французького соціялістичного уряду в понеділок, 5-го жовтня переведено девальвацію французького франка, заморожено тимчасово ціни на найважливіші харчові продукти (хліб молоко, маргарина, масло) та на різні услуги (пральні, гаражі, фризієрська служба тощо) принаймні тимчасово.

Прем'єр французького уряду П'єр Моруа і міністер фінансів Жак Делор подали вичерпні коментарі до переведених тепер заходів та до сподівань, які уряд має у зв'язку з ними. Сама девальвація франка не зменшила б темпа інфляції, а власне це є ціллю уряду. Уряд зробить все можливе, щоб інфляція, яка тепер стоїть на 14 відсотків у річному відношенні, впала до 4 вже в четвертому кварталі цього року і на майбутнє. Щоб це сталося потрібне замороження цін на різні товари й обслуги першої потреби. Крім поданих уже заморожень на різні товари й услуги будуть подані дальші в найближчому часі. Інші головні завдання, зменшення безробіття і піднесення продуктивности будуть облегчені девальвацією і збільшенням державних видатків та деяких допомог та субвенцій.

В Америці

ПРЕЗИДЕНТ РОНАЛД РЕҐЕН заявив 7-го жовтня ц.р., що він найменує Джо Свейбі на представника З'єднаних Стейтів Америки до нового европейського бюра Об'єднаних Націй. Цей пост рівняється амбасадорському становищу і тому номінація повина вийти від Президента. Свейбі, якому сповнилося 70 років життя, є бизнесменом в Каліфорнії.

РЕЧНИК ДЕПАРТАМЕНТУ внутрішніх справ Джей Робінсон Вест, заступник секретаря для справ збереження оточення заявив кореспондентам, що Департмент в скорому часі вийде з новою змодефікованою пропозицією щодо пошуків за новими джерелами нафти і природного газу і в цих нових пропозиціях узгляднить побажання багатьох опікунів збереження довкілля. Вест підкреслив, що Департамент змінив своє становище на виразне бажання апеляційного суду ЗСА у Дистрикті Колюмбія, який розглядав справу багатьох осіб, які протестували проти порушення дотеперінших законів Департаментом внутрішних справ.

ВИБОРИ В АТЛАНТІ, в Джорджія, місті, яке ще досі переживає емоційну травму у зв'язку з масовими вбивствами негритянських дітей, не принесли перемоги ані одному з трьох кандидатів на посадника. Найбільше голосів — 44,808 (40 відсотків) — здобув колишній конґресмен у двох каденціях, а пізніше абмбасадор ЗСА до Об'єднаних Націй за президентури Джіммі Картера Ендру Янг. Його найґрізнішим опонентом являється стейтовий конґресмен Сидні Маркус, який отримав 42,593 голосів (38,8 відсотка). Третім кандидатом є Реджиналд Івс, на якого віддали свої голоси 17,457 виборців (15,9 відсотка). Дотеперішньому посадникові Атланти Мейнардові Джексонові закон не дозволив кандидувати на третю каденцію. Хоч боротьба між кандидатами не мала виразного расового характеру, політичні аналітики однак думають, що виборці керувались все одно расовим мотивом при віддані своїх голосів. Як о відомо, Янґ і Івс є негритянами, а Маркус належить до білої раси. Тому, що ніодин кандидат не здобув абсолютної більшости голосів, вибори мусять бути повторені між Янґом і Маркусом.

В ЛОС АНДЖЕЛЕСІ, Каліфорнія, відбувається свого роду „боротьба між артистами" за пост в каліфорнійській ліґіслятурі. Змагаються два демократи за одне й те саме місце — Кері Пек, син відомого актора Ґреґорі Пека, з Томом Гейденом, мужем актриси Джейн Фонда. Деякі кореспонденти підкреслюють, що тепер багато більше артистів цікавляться політичним життям і беруть в ньому активну участь.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Subscription 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00
UNA members 65¢ a month. Change of address — 50¢. Make checks or money orders payable to "Svoboda"
Postmaster: Send address changes to "Svoboda", P.O. Box 346, Jersey City, N.J. 07303

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Вбивство Садата

Стріли і вибухи, які пролунали буквально впродовж двох хвилин на військовій параді в Каїро в Єгипті 6-го жовтня 1981 року струснули цілим міжнародним політичним світом і започаткували хід нових подій, що їх покищо ніхто не всилі передбачити. Тисячі людей — мужчини, жінки і діти, всіх рас і віровизнань, молоді і старі вмирають кожної секунди в усіх закутках світу, тисячі гинуть з рук злочинців. Значення відходу всіх цих осіб з цього світу обмежується до посмертних згадок, до жалю і смутку рідних і приятелів, або до рубрики з поліційної хроніки. Цілком інша справа, коли йдеться про вбивство одного з лідерів міжнародного політичного світу, — коли йдеться про вбивство справжньої непересічної індивідуальности. Анвар Садат увійшов вже до історії, як державний муж, який не звертав найменшої уваги на власну безпеку, — щобільше — він наче свідомо наражував себе пречисленним своїм ворогам, коли вважав, що треба зробити те, що він робить.

Анвар Садат, який вийшов з бідної родини і дійшов на шпиль політичної кар'єри своєї країни та міжнародного світу, виріс завдяки збігові обставин, але не був би втримався при владі, як би не мав потрібного для такої ролі хисту, відваги, зручности і того невхопного особистого чару, що його має кожна непересічна індивідуальність. Коли писані ці рядки не можна ще знати, хто властиво стояв за змовою вбити Анвара Садата, – одно тільки не підлягає сумніву, що це не був акт індивідуального маніяка чи фанатика, — тільки те, що це була згори й заздалегідь докладно запляновaна змова.

Хто бажав собі смерти Садата, хто тішиться, що він зійшов із політичної сцени? В першу чергу Москва — бож це був Садат, який зірвав з Совєтським Союзом, викинув з Єгипту совєтського амбасадора і близько 20,000 совєтських військових „дорадників". Садата ненавиділи всі арабські екстремісти, які вважали його за зрадника, що всупереч всім своїм арабським сусідам полетів в листопаді 1977 року до Єрусалиму, визнав ізраїльську державу і підписав 26-го березня 1979 року в Кемпі Дейвіда в Америці сепаратний мир з Ізраїлем. Коли президент Реґен назвав Садата „людиною відваги, задивленої в майбутність і людиною миру" – то мав повну рацію. І тому нема дивниці, що на вістку про його смерть — арабські фанатики, ворожі „европеїзації" Єгипту та ворожі приязні Єгипту з Америкою, всі ті вороги Садата, вороги стабілізації відносин на Близькому Сході, до якої змагав Садат, танцювали на вулицях, радіючи, що не стало того чемпіона миру, поступу і добробуту для свого народу.

Що станеться з дальшими заходами довести до кінця передбачені в мировому доґоворі з Кемпу Дейвіда подробиці (остаточна евакуація Синайського півострова Ізраїлем, автономія для палестинських арабів, притягнення до мирових переговорів інших поміркованих арабських країн і т. д. — цього ніхто не знає. Чи наступник Садата на становищі президента Єгипту матиме ту саму відвагу і той сам авторитет, потрібні для продовжування діла Анвара Садата? „Надзвичайна людина згинула в молодому ще віці — трагедія для цілого людства" — заявив посадник Ню Йорку Ед Кач, жидівського роду, який ще так недавно приймав його з великою парадою, вручивши йому золоту медалю за його заслуги.

Як звичайно негайно відізвалися песимісти і оптимісти, які чергувались на телевізійних екранах, передбачаючи або дальший мирний і спокійний розвиток подій, або еру нового великого неспокою. З-посеред усіх тих фахових і випадкових коментаторів — найглибше враження робили пригадки, що цей останній атентат — це тільки одна ланка у наче безконечному ланцюгу терористичних актів. Згинули з ворожих рук Євген Коновалець, Степан Бандера, Лев Ребет, Бабі Кеннеді, чорний провідник Мартін Лютер Кінґ, був і атентат на президента Реґена, Папу Івана Павла II, ніхто на видатному становищі не може бути певним свого життя. Славить Господа, – атентати на президента Реґена і на Папу Івана Павла II-го скінчилися тільки важким пораненням, але і видужанням тих жертв терору.

Анвар Садат не був таким щасливим. Він відійшов, лишивши покищо пустку і неспокій за дальшу долю Близького Сходу. Він хотів стабільности у тій частині світу, де Москва і такі її слуги, як лівійський диктатор Каддафі бажають собі якнайбільшого хаосу. Найближчий час виявить, чи правду мають оптимісти чи песимісти — всі чесні люди у світі бажають волі народам, миру і справедливости. І всі чесні люди таврують міжнародний тероризм.

КОМІСІЯ міжнародних справ Палати Репрезентантів проголосувала голосами 28 до 8 за резолюцію, яка обмежує право Адміністрації Роналда Реґена продати Савдійській Арабії розвідчі літаки типу АВАКС й інші зброю на суму 8,5 більйона долярів. Президент Реґен зустрінувся в Білому Домі із 43-ма сенаторами республіканцями і намагався пояснити їм важливість такої трансакції із Савдійскою Арабією. На його думку продаж радарних літаків, які сиґналізують заздалегідь небезпеку з повітря має велике значення не тільки для Савдійської Арабії, але також інших заприязнених, або невтральних арабських країн та підтримує загальну політику Америки у цьому просторі. Після проголошення короткої перерви в Конґресі у зв'язку з днем Колюмба, ще не було певно хто переможе у справі продажу літаків.

Т. Т.

СОЦІЯЛІСТ ПРО СОВЄТСЬКИЙ „СОЦІЯЛІЗМ"

Промислова революція, а відтак доба раннього капіталізму принесли з одного боку великий поступ, а з другого — велику нужду для безчисленних робітників. Одних позбавлювано варстатів праці, бо машини заступали їх, а інших безжалісно використовувано. Цей стан приспішив розвиток і остаточне оформлення соціялізму, як соціяльної теорії майбутнього і як конкретної політичної програми, до здійснювання якої треба приступити якнайскорше.

Боротьба за владу

Уже в першій половині XIX століття, тоді власне, коли нужда індустріяльного пролетаріяту ставала найважчою, почали народжуватися різні соціялістичні теорії. У Франції відомі з того періоду Сан Сімон та Шарль Фуріє, а в Англії Роберт Овен. Були й інші, але не стали такими популярними. Всі ті перші соціялісти, чи вірніше передвісники сучасного соціялізму, черпали багато від давніх утопістів (від „Утопії" Томаса Мора) самі снували різні утопійні візії майбутнього але практичного впливу на положення робітників та на продукційні відносини вони не мали. Для цього треба було часу, а в першу чергу масових організацій та з'ясування соціялізму як ідеології і як політичної програми. Це дали Карл Маркс і Фрідріх Енґельс. Рами своїх ідеологічних принципів вони накреслили в „Комуністичному маніфесті" (1848) а організацію вони розпочали Інтернаціональною асоціяцією людей праці (1864). Це й був названий Перший Інтернаціонал, який в скорому часі розлетівся.

Маркс, Енгельс і їхні послідовники присвоїли собі право бути головними виразниками соціялізму. А на ділі вони зовсім з соціялістичними ідеалами розійшлися. Соціялізм головною ціллю мав покращати долю людини, в першу чергу вбогої людини, усунути крикливу соціялістичну несправедливість, зближатися до матеріяльної рівности між людьми, а Маркс та його послідовники сконцентрували свою увагу на захопленні влади, а В. Ленін в тому бачив єдину й остаточну ціль. Здобути владу й втримати її всякими засобами — це ціль Леніна, большевицької революції і совєтської системи від часу її заснування аж досьогодні і назавжди. Які наслідки цього, то ми бачимо тепер. Большевики опанували до досконалости техніку завойовування влади та її закріплення й утримання, але комплетно занедбали ті великі цілі, які висовували основники соціялізму та які залишилися властивим змістом соціялізму.

Боротьба за добробут працюючих

Цілі соціялізму коротко, але виразно представив найстарший живучий польський соціяліст, а може й найстарший активний соціяліст світу Едвард Ліпінський, професор Варшавського університету, який, починаючи 1906 роком і аж досьогодні є послідовним соціялістом. Ліпінський має 93 роки, з того 75 років — у рядах ППС та інших соціялістичних формацій Польщі. На з'їзді системи польських незалежних профспілок „Солідарність" у Ґданську він так зформулював цілі соціялізму: „Я вважаю себе соціялістом, я є соціялістом від 1906 року. Соціялізм завжди змагав до розв'язки життєвих проблем робітничої кляси та до створення умов, при яких кожна людина зможе повністю розвинути свої сили і таланти".

Совєтська система також вряди-годи згадує про ті великі цілі. Але своїм практичним поступуванням, створюваними нею фактами вона здійснює зовсім протилежне. Вона не лише, що не звільняє робітника та не розв'язує його життєвих проблем, не тільки що не забезпечує кожній людині умов для повного розвитку її спосібностей, але якраз навпаки. Совєтська система робітника й кожну людину робить, — як каже її термінологія — коліщатком, засобом для системи та для її провідників, щоб вони могли втримати владу в своїх руках та могли встояти на її вершку. Ліпінський так сказав про це на з'їзді в Ґданську:

„Але соціялізм, що його створено (в СССР) є соціялізмом зловживань і непридатности, які привели до катастрофи, невиданої на протязі останніх 200 років. Це соціялізм тюрем, цензури і поліції. Той соціялізм руйнує нас уже понад 30 років, так само як руйнує й інших. Це соціялізм антисоціялістичний і антиреволюційний".

Важкі і правдиві слова під адресою совєтської системи і її лідерів. А ще важливіше те, що впали вони з уст соціяліста, який 75 років працює й бореться для реалізації соціялізму, який за нього терпів і був переслідуваний ціле своє життя. Ми ще не знаємо відгуку з Москви на ті важкі слова. Але ми знаємо, що вони громом рознесуться по всьому світу. І як добре, що вони впали з рук сеньйора всіх соціялістів і на з'їзді робітників в Ґданську в тіні пам'ятника робітникам, які згинули від куль комуністичної міліції і війська 1976 року.

Довгі роки праці і великий досвід продиктували Ліпінському також дальші його слова: „Ми мусимо продовжати боротьбу, боротьбу за візію суспільства з самоуправою, за незалежність, справедливість, контролю над рішеннями нашої влади, одвертістю політичного життя, свободу вислову і кінець гніту". Ліпінський знає, що свобода і справедливість не приходять самі. За них треба боротися. І він пригадав це не лише тисячі учасників з'їзду польських робітників, але й усім іншим у світі.

Володимир Жила

ЗБІРКА ПОЕЗІЙ М. КАЧАЛУБИ

Михайло Качалуба. „Відлуння душі моєї". Париж, 1980, стор. 152. Збірка поезій Михайла Качалуби „Відлуння душі моєї" значна подія у житті й творчості поета. Вона є виявом його поетичного росту та яскравим свідченням доброї традиції в мистецькому житті української еміґрації. У ній поет значно підніс майстерність своїх віршів, збагатив віршовану техніку, удосконалив ритміку.

Для композиції збірки — характерна добра схема. У ній вміщено 90 віршів, обширну рецензію автора цього огляду й коротші рецензії інших еміґраційних критиків. Звичайно, ми не можемо тут проаналізувати всіх віршів збірки. Та чи й потрібно це? Важливо визначити основні аспекти, мотиви, проблеми, розв'язанням яких Качалуба викарбовує відлуння своєї душі. Ось головні з них: 1) Інтенсивна поезія. 2) Описи природи. 3) Любов до батьківщини як живодайне, невичерпне джерело.

Чільне місце в збірці відведено інтимній поезії. У центрі уваги поета його дружина, образ якої він постійно осмислює, створюючи хвилюючі рядки, опромінені теплом його серця:

Не рахуймо літ, кохана!
Хай життя за нас рахує!
В нас душа жива, багряна:
вона кроків літ не чує.
(Стор. II)

Його сприймання життя глибоко філософське. Чуйно вловлюючи його пульс, почуття поета міцнішають, а в його серці горить любов до дружини:

Але серце не змінило
юного биття,
ані ритму, ані сили,
ані почуття! (Стор. 7)

Вона для нього „чар-дружина" завжди близька й рідна. Адже все, чим він живе, що має прекрасного й могутнього створено під час спільного життя. З цього єднання поет черпає силу й снагу, бо він прагне бути людиною принциповою і морально чистою. Отже, щирість і чесність — перш за все.

Привертають увагу читача також вірші, присвячені описам природи. Тут поет далекий від спрощеного розуміння краси. Проте в цих віршах вражають простота й емоційність, навіяні відчутним впливом народної творчости:

Ранок будиться
травневий,
вже виспівують дрозди,
мріють в квітті
черешневім
ген закохані сади.

Заіскрилось небо синє,
запалився Божий день,
отворило сонце скрині,
сипле злото з повних
жмень. (Стор. 28)

Злитість зорового і слухового вражень дає добру картину виразного поетичного образу. У вірші відчутний зворотний процес. Від конкретного опису ранку до широкого естетичного змалювання сонця, що „сипле злото з повних жмень". При цьому прямі ознаки поєднуються з переносними. Таким чином, автор досягає більшої точности й образности в розкритті особливостей змалювання краси травневого ранку. Він також вспіває відтінити риси цього явища та досягти кращого виявлення зображуваного.

По-своєму цікавий вірш „Ген за озером Леманом". Композиційно він складається з двох частин, графічно не відділених, проте з характерними вузлами сюжету. У першій частині змальовано гори, а у другій — місяць, що кожної хвилини готовий впасти вниз:

Ген за озером Леманом
лисинами світять гори,
підперезані туманом,
а над ними місяць хворий
похилив ріжок вдолину,
наче впасти ось-ось має
у глибінь зелено-синю,
так низенько нахиляєсь...
(Стор. 20)

Качалуба стисло й економно змальовує чудову картину природи, що мимоволі приковує нашу увагу та створює настрій для сприймання образу. Вірш не є ритмічно одноманітним, характерні прикмети явищ, виділені ритмом, що згущується без зміни віршового розміру.

Для поета місяць — це „дід старенький, лисий", що „збився з сили і вже хилиться на кручу...", щоб там відпочити. Емоційна багатогранність цієї картини посилюється умовчанням (три крапки), щоб перейти в інше русло.

Почекайте!
Переспиться
й завтра більшим,
кращим встане.
Але зорі — райські птиці,
на них пірячко багряне.
(Стор. 21)

Пригляньмось, як гармонійно й симетрично скомпоновано цей вірш. Від широкого загального враження (що складається на фоні гір, які чорніють в далині), поет переносить нас до місяця, а далі до зір.

У коротенькому вірші „Поз'їжджалися онуки" по-

(Продовження на стор. 3-ій)

З НАШИХ БУДНІВ

Давні часи

Колись, пригадую, мій покійний вуйко Лучка звик був розповідати таку „сторію":

— „Коли я приїхав до сих контрів, то в Ню Йорку зачали тоді будувати Лінкольн тунель. То, пригадую, одного разу обірвалась кам'яна гора і розчавила двох будівельних інженерів — ніби таких Лепкалюків. А скільки згинуло тоді простого, робочого народу, переважно італіянів, то й не могли зрахувати!"

Якось там, мабуть, самі цього не помічаючи, і ми, колишні діпісти, чи там скитальці, любимо з насолодою згадувати „давні часи". Для прикладу: „Коли ми приїхали до Америки, тут панувала велика депресія і важко було за роботу, чи за якесь приличне мешкання. А маестро Йосиф Гірняк грав тоді „Пошились в дурні" в церковній „галі" при Шостій вулиці, з котрої тепер сліду не зосталось: там тепер стоїть нова, модерна школа святого Юра, стоїть... і чекає на школярів, яких не прибуває, а все меншає і меншає.."

А пригадуєте собі ті часи, як по Третій авеню ще ходила „надземка", а на кожному перехресті аж кишіло й чорніло від бомів, тож коли ви хотіли перейти на другий бік вулиці, то мусіли поміж них, або через них переступати..."

Коли слухають цих леґенд про давні й „страшні" часи наші дорогі земляки з так званої „третьої хвилі", або ж дисиденти, то як вони собі нас уявляють, що про нас, „старих еміґрантів", думають-гадають: „А ти дивись, коли у Києві, у Львові, або в Чернівцях, ми собі уявляли, що наші земляки в Ню Йорку, або в Філядельфії, топчуть по долярах, а вони, сердешні, топтали по чорних і зашмальцованих бродягах, що їх називали „бомами". Ми уявляли, що вони тут плавають в розкошах, як пампушки в маслі, а вони так тяжко страждали без праці, без хліба, без даху над головою...

І так обертається комета хвостом, — як говорили в Старому Краю. В очах земляків з третьої хвилі, ми, колишні скитальці, чи ми того хочемо, чи не хочемо, нехітьма обертаємось в так званих „ту-байфорів", як то ми любили колись, з деякою дозою презирства, називати наших чесних дєдів із зарібкової еміґрації.

Вже ставляючи крапку під нинішнім фейлетоником, прийшло мені на гадку: А може то я занадто легко, зафейлетоністично потрактував таке складне і серйозне питання, як проблема „трьох еміґрацій"?.. Може ця тема радше підходить для пана редактора Івана Кедрина, для його поважних, аналітичних статтей в „Свободі", — теж на другій сторінці, але з переносом — на третю...

Ікер

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

ШЛЯХЕТНИЙ ЖЕСТ МИСТЦЯ

Комітет будови пам'ятника Т. Шевченка, в Елмайра Гайтс, Ню Йорк., хоче повідомити громаду, що велика заслуга в побудові цього пам'ятника припадає скульпторові Михайлові Черешньовському, без жертвенної праці якого наша громада не могла б завершити свого задуму. Скульптор, присвятивши безчисленні години праці над пам'ятником, відмовився від заплати. Він погодився тільки на — мінімум, тобто на покриття коштів матеріялів, потрібних в спорудженні пам'ятника. За це ми йому безмежно вдячні та бажаємо нових успіхів у творчій праці.

За Комітет:
В. Корчинський, голова
І. Чопко, секретар

Елмайра Гайтс, Н. Й.

„Листи читачів" повинні бути не довші, як одна сторінка машинопису, друкована через два інтервали. Лист повинен торкатися тем, порушених тільки на сторінках „Свободи". Реаґувати слід до десяти днів після опублікування матеріялу. Якщо лист пишеться рукою, то слід писати його чітко і виразно і також з великими відступами поміж рядками. Редакція застерігає за собою право скорочувати листи й виправляти мову, як і скреслювати різкі вислови.

ПЕРШОГО ЛИСТОПАДА цього року постає нова держава з трьох маленьких островів, які донедавна були під управою британців, а тепер захотіли бути самостійними. Один з тих островів зовсім не замешканий, бо замалий. А другий Барбуда запротестував до ОН, що його об'єднують з островом Антиґуа, який має більше мешканців, як Барбуда і ті будуть майоризувати. Барбуда має 1,500 мешканців, а Антиґуа аж 70,000 і, на думку представників Барбуда, вони проявлятимуть свій імперіялізм проти неї. Барбуда просить, щоб її получили в одну державу з кимсь іншим, але ніхто не хоче, а політики з ОН непевні, чи остров з 1,500 людей зможе існувати як самостійна, від нікого незалежна суверенна держава. Великими народами, поневоленими Совєтським Союзом, політики з ОН не займаються.

Андрій Качор

Останній салют останньому голові „Сокола-Батька"

(Пам'яті інж. М. Хронов'ята)

II

Найбільшим ударом для „Сокола-Батька" і для інж. М. Хронов'ята особисто, як голови, була насильна конфіската польським урядом великої спортово-руханкової площі „Сокола-Батька", або „Українського Городу" у Львові, де відбувалися всі сокільські і січові здвиги, свята, спортові змагання, майже всі рідношкільні та інші національні свята. Подія ця сталася 27-го березня 1939 року, о год. 11-тій, (час доручення документу вивласнення) а вже годину перед тим польська військова влада перебрала цілу площу в посідання, наказуючи забрати з неї, до 48 годин, ввесь інвентар. Це вивласнення мало на меті зовсім спаралізувати організовану працю української молоді (інформація за „Ділом" з 29-го березня 1939 р.)

Усі заходи інж. М. Хронов'ята і цілої Старшини „Сокола-Батька та наших послів до польського сойму, щоб не допустити до цієї ганебної грабежі українського Городу, без будь-якого відшкодування, не мали ніяких успіхів. Польський уряд вважав цю площу, а не іншу, наприклад, сусідню площу „Погоні", дуже важливою для „військових" цілей.

Кілька тижнів після цієї події, напередодні Другої світової війни, львівський воєвода Білик візвав до себе представників усіх українських центральних установ, щоб вони задеклярували якусь поважнішу суму грошей на т. зв. „Фундуш народови". На цю примусову „візиту" запрошено й інж. М. Хронов'ята. Коли прийшла черга на інж. М. Хронов'ята скласти заяву, він українською мовою твердо заявив (цитую за приватною запискою інж. М. Хронов'ята з того часу): „Уважаю, що сталося якесь грубе непорозуміння, коли запрошено сюди Т-во „Сокіл-Батько", після того, як насильно без якої небудь винагороди, забрали йому площу. Це була єдина площа (у Львові — прим. А. К.), де українська молодь могла вправляти, а рівночасно вона була єдиним джерелом приходів товариства з її винайму під різні культурні імпрези. Гадаю, що це дуже непродумане, коли після того всього вимагається від нас, щоб ми заявили скільки дамо на „фундуш народови".

Ця заява зробила помітне враження на всіх зібраних представників і на воєводу, який мовчки її прийняв. Він був би, пізніше, напевно особисто пімстився на голові Товариства і на самому Товаристві, але не було вже часу, бо скоро зачалася Друга світова війна, і всі достойники польської держави, разом з воєводою Біликом, мусіли втікати з „моцарствової" Польщі до Румунії. Прихід большевиків на західньоукраїнські землі припечатав долю „Сокола-Батька" і цілої сокільської організації, яка, може, колись, у своїй власній державі, знову відродиться і буде продовжувати свою виховну працю серед української молоді.

* * *

Закінчуючи цю статтю про сл. п. інж. М. Хронов'ята, хочу відмітити ще один цікавий і замітний факт, а саме, що він народився в тому ж самому році що й „Сокіл-Батько" і був... його останнім головою.

М. Хронов'ят народився 14-го січня 1894 року в маленькому містечку Риботичі, повіт Добромиль, в Галичині. Середню освіту набув в українській гімназії в Перемишлі, яку закінчив іспитом зрілости в 1914 році.

Військову службу М. Хронов'ят почав інструктором 1-ої Сотні Українських Січових Стрільців у Перемишлі, але сам не мав змоги включитися в ряди Січового Стрілецтва, бо був приділений до 10-го полку піхоти австрійської армії. Тут, під час облоги Перемишля російською армією, за хоробрість його відзначено золотою медалею. Першу світову війну він закінчив ранґою чотаря, виконуючи функцію сотенного коменданта на російському і італійському фронтах.

В Українській Галицькій Армії (УГА) М. Хронов'ят був іменований поручником і виконував функцію курінного коменданта. Перейшов всі етапи УГА, включно з „чотирикутником смерти". У 1920 році перейшов з групою ген. А. Кравса Карпати і опинився в таборах інтернованих у Чехо-Словаччині.

У 1921-1926 роках М. Хронов'ят студіював у Високій Технічній школі, Відділ агрономії, в Празі і як дипломований інженер агроном вернувся на рідні землі. Тут, зараз же, включився у сільсько-господарську та кооперативну працю, де виконував різні обов'язки, аж до директора славного „Маслосоюзу" включно. Про цю його працю треба було б написати окремо.

* * *

Інж. М. Хронов'ят, як передовий кооператор і громадський діяч, у 1934 році був обраний головою „Сокола-Батька", найсильнішої тоді молодечої організації в Галичині, яку, розв'язавши Пласт, польський уряд найбільше переслідував, а з цим вона потребувала мати мужнього і відповідального голову, який зумів би протиставитися тому натискові. Інж. М. Хронов'ят виправдав це довір'я, яким наділили його українські соколи, бо він цілою душею посвятився сокільським справам, яким, поза працею в „Маслосоюзі", віддавав увесь свій вільний час.

Для історії, варто пригадати останні загальні збори „Сокола-Батька", які відбулися у неділю, 5-го березня 1939 року. Перед загальними зборами зібрані члени, уставлені трійками, здисципліновано йшли до каплиці Успенської церкви, в якій сокільський духовник, о. д-р І. Гриньох відправив Службу Божу. По Богослуженні соколи і гості зібралися в залі „Сокола-Батька", при вул. Руській ч. 20, де відбулися збори. На листі приявних було зареєстрованих 140 осіб, в тому п'ять представників преси. Кореспондент „Діла", 7-го березня 1939 року, подав обширну інформацію про ці збори п. н. „Сокільська організація почала новий етап праці".

Найбільш зворушливим був початок загальних зборів, коли на залю, прибрану картинами і діяграмами з життя товариства, ввійшов голова „Сокола-Батька", інж. М. Хронов'ят і впав приказ: „Соколи! Позір!", а з уст сотні соколів і соколиць понісся бадьорий сокільський гимн „Соколи, Соколи, вставайте в ряди..."

Відтак відбулася ділова частина зборів. Звіти були видруковані у „Сокільських Вістях" і тому поодинокі референти подали тільки короткі інформації про свою працю, а загальну інформацію про стан товариства подав сам голова. Він ствердив, що товариство працює серед дуже невідрадних обставин.

(Продовження буде)

Образотворча виставка Ярослава Стадника

Мистецька галерія ОМ УА в Ню Йорку при 136 2-га авеню влаштовує виставку творів відомого вже нам мистця-маляра Ярослава Стадника.

Офіційне відкриття виставки відбудеться у неділю, 18-го жовтня ц. р., о годині 1-ій по полудні. Виставка триватиме до 25-го жовтня включно.

Ярослав Стадник народився в Черніхівцях біля Збаража, Галичина. Студіював у Римі, Італія, в Академії Мистецтва, котру закінчив з відзначенням. У той час Я. Стадник уперше брав участь у виставках Організації Міжнародних Мистців.

В Америці Я. Стадник доповнив мистецькі студії в університеті в Анн Арбор, Мичиген, і закінчив їх дипломом магістра. Він став членом організації американських малярів і графіків. Також брав він участь у різних американських мистецьких виставках, на яких одержав декілька нагород. Рівнож виставляв свої твори в стейтах Ню Йорк, Ню Джерзі та Массачусетс.

Творчість Я. Стадника — це дзеркало його душі. Прегарна та погідна, як і весела

Мадонна з дитятком

кольористика чарує глядача. Подаю декілька думок самого маляра про свою працю:

„Зазначую, що мої погляди на мистецтво є з точки зору маляра радше чим критика чи історика естетики, і хоч ідеї, які є мені допоміжні в моїй праці, не нові, я їх радо позичаю для моєї власної потреби.

В своїй праці завжди шукаю нової форми, а головним джерелом мого зацікавлення є природа. Суб'єктивну реальність природи стараюся передати при помочі кольорів. Вважаю, що сама форма без душі лишається лише винаходом, твором активности розуму, тоді як інтуїція і уява що є властивим джерелом творчости, дає іскру життя, щоб даний твір залишився в рамках естетики. Кольори є для мене важливішими від рисунку (лінії) і в залежності від потреби вони або гармонізуються у певні тонації або набирають ваги своїми зимними і теплими контрастами. Ця гра красок, чи їх контраст, надає природі нової реальности, де елементи у своїм відношенні до себе є вже самовистачальні і живуть своїм власним життям.

Твір мусить бути упорядкований, і тому велику вагу присвячую композиції. Тематика у мене різноманітна, люблю займатися пейзажами, як теж релігійними та суспільними темами. Часто тематикою лечу в Україну і по дорозі кину пшеницю, блават, чи мак, бо мені тяжко позбутися сантиментальности і романтики, але якщо ходить про естетику, тоді тематиці не присвячую великої ваги".

Віра Легедза

Хмельниченки відбули курінні ради

Учасники Курінної Ради Хмельниченків на „Бобрівці"

У днях 12-го і 13-го вересня ц. р. на „Бобрівці" в Норт Колбрук, Конн., відбулася велика літня Рада-зустріч куренів 27-го УСП і 23-го УПС Хмельниченки. В раді взяло участь 65 осіб на чолі з Батьком Хмелем пл. сен. М. Звоноком з Монтреалю. Молитвою, пластовим гимном та курінними ритуалами Батько Хмель відкрив Раду. Однохвилинною мовчанкою вшановано пам'ять члена-співосновника св. п. пл.сен. керівництва Володимира Бакальця, який передчасно відійшов на вічну ватру.

Генеральна і курінна старшина та молоді козаки (кінцевий ступінь на повноправного члена Хмельниченків) були в гарних козацьких одягах, решта членів у приписаних пластових одностроях. Спільними нарадами проводив Батько Хмель. Нарадами хутірників (сеніорів) проводила курінна старшина. Нарадами січовиків (старших пластунів) провадив курінний ст. пл. Всеволод Петрів.

Відбуваючи свої наради окремо по куренях і спільно обидва курені переглянули курінну діяльність від останньої Курінної Ради. Обговорено ряд організаційних адміністративних справ, як рівнож багато справ загально-пластового і громадського характеру та узгіднено плян майбутньої діяльности.

Із важливіших рішень було: відбути в наступному 1982 році 27-го і 28-го березня на Союзівці зимову Раду перевести на Вовчій Тропі свято Юрія, перебрати і перевести чоловічі пластові табори на „Бобрівці", готовість куреня перевести деякі ділянки пластування на ЮМПЗ та закінчити збірку матеріялів до видання курінного фотоальбому.

Після вечері, яку приготовив курінний господар В. Миськів, відбуто ватру. Від 2-ої год. ночі відбулася найбільш атракційна церемонія для молодих козаків „Ніч тривоги і відваги". Це кінцеві іспити — перехід із кандидата на повноправного члена Хмельниченків. „Ніч тривоги" успішно перейшла та хмелями січовиками іменовано сім молодих козаків: М. Ґудза, М. Павлічка, П. Тинюха, А. Раковського, А. Стецика, О.Хухру, О. Сокольського.

В неділю, 13-го вересня, обидва курені продовжували свої окремі та спільні наради. На спільних нарадах затверджено Раду директорів Корпорації „Запорозька Січ" — Т. Борковський, С. Петрів, А. Василишин, Я. Станчак, Я. Гладкий. На цих нарадах були присутні голова корпорації „Бобрівки" пл. сен. В. Пелещук і пл. сен. В. Лучкань. Курінь старших пластунів вибрав курінну команду, що її очолив курінний ст. пл. Роман Бродин та члени курінної команди: осавул (суддя) Юрій Раковський, писар А. Рак, скарбник С. Пелещук, референт кандидатів В. Миськів, хорунжий Олег Борачок, інтендант Андрій Раковський.

У курені старших пластунів підвищили свої ступені такі особи: молоді козаки — Ю. Корівчак, П.Дитюк, А. Федун, М. Хухра; на джурів — Ігор Макаренко, Андрій Кизик, Орест Грицак, Мирон Ковач, Нестор Поритко; на піхотників — Левко Івашків, Андрій Курівчак, Богдан Івасиків, Юрко Кряк, Андрій Стасів.

На закінчення іменовань уступаючий курінний ст. пл. Всеволод Петрів за козацьким звичаєм тричі привітав нововибраного курінного ст. пл. Романа Бродина, зняв із себе гетьманську кирею і шапку, надів її на нового курінного, передав йому булаву та побажав йому та нововибраним членам курінної команди багато успіхів у пластовій та курінній праці.

Пластовим і курінним гимном та молитвою Батько Хмель закрив Раду.

Після закриття Ради та спільної знимки ст. пл. та сеніори з родинами при спільній перекусці та вогнику на свіжому повітрі ще довго продовжували свою зустріч.

Збірка поезій...

(Продовження зі стор. 2-ої)

ет заторкнув наболіле питання нашої сучасности:

По з'їжджалися онуки;
шуму, крику в хаті...
Всюди ноги, всюди руки,
всюди сміх крилатий.

Я їх слухаю, сміюся,
тішуся й сумую,
бо щебечуть до дідуся
пісеньку чужую...(Стор. 22).

На якусь мить почерез напружену дію, передану енергійним ритмом, із схованки поетової душі зринає нотка суму, зовсім не передбаченого, але зумовленого перебігом подій: Діти „щебечуть до дідуся пісеньку чужую", що створює пригноблення та обриває подальший хід вірша.

Любов до рідної землі, до мови й культури свого народу, це характерні мотиви творчости Качалуби. Вони давно стали його пристрастю на все життя.

І хоч в чужих мовах
здобув я звання,
високі щаблі,
докторати, —
у серці сидить все
вітчизна, рідня...
Нікому вже їх не
здолати! (Стор. 60)

Так, велику любов до всього рідного заповідає нам наш поет і це робить він не тільки своїм палким словом, а й особистим прикладом. Висока патріотичність — це ознака його поезії:

З'єднайтеся, мої брати!
Без боротьби ніде,
ніколи
й нікому волі не знайти!
(Стор. 71)

Чи не натхненні це слова, в яких відтворено яскравий образ нашого майбутнього? Вони звучать могутньо й дійово, бо мають стати знаменом будівництва нового життя. Поет вірить в об'єднаний чин і в молитву, бо він людина релігійна. За його словами „Молитва — це найкращий лік, що силу й ласку Божу плодить". (Стор. 75). Поет навічно продовжує своє єднання з народом, від нього він черпає силу, збагнувши широчінь і глибину його душі:

З'єднаємось і до мети
підемо у молитві,
а Бог до волі дасть дійти
у справедливій битві.
(Стор. 99)

Загалом ця збірка має чималу цінність, висвітлюючи широко українське життя. Її з інтересом прочитають і ті, хто любить і вивчає поезію, і ті, хто працює над її створенням.

Ділимося сумною вісткою з Родиною, Приятелями і Знайомими, що з Волі Всевишнього, дня 20-го вересня 1981 року, в Чікаґо, Ілл., відійшов у Вічність, на 77-му році життя,

наш Найдорожчий МУЖ І СТРИЙКО

бл. п.

ВОЛОДИМИР МУДРИЦЬКИЙ

народжений у Дрогобичі, Україна.

ПОХОРОН відбувся 24-го вересня 1981 р. з українського католицького собору святих Володимира і Ольги на цвинтар св. Николая в Чикаґо, Ілл.

Складаємо щиру подяку Всім, хто відвідав нас у хаті, ніс домовину, був на похоронних обрядах та допоміг нам матеріяльно і морально нести це велике горе.

Нехай Бог нагородить у сотеро.

Горем прибиті:

дружина — МИХАЙЛИНА
братанка — ЛЮБА ЧАЙКІВСЬКА

В ДРУГУ БЕЗМЕЖНО СУМНУ І БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ ВІДХОДУ У ВІЧНІСТЬ нашої Улюбленої, Найдорожчої і Незабутньої МАМИ І БАБУНІ

св. п. ОЛЕНИ КОТОВИЧ з дому ЛУЦІВ

учительки, членкині Управи Союзу Українок Америки та довголітньої Голови Марійської Дружини при Митрополичому Соборі та при церкві св. о. Миколая у Філядельфії, Па.

і в тридцять третю болючу річницю відходу у вічність нашого Найдорожчого і Незабутнього ТАТКА І ДІДУНЯ

св. п. ВОЛОДИМИРА КОТОВИЧА

отамана УГА, майора австрійської Армії, визначного громадського діяча в Стрию і на еміґрації

будуть відправлені

СВЯТІ ЛІТУРГІЇ І ПАНАХИДИ

в неділю, 11-го жовтня 1981 року

о годині 9-ій рано, в церкві св. о. Миколая, при 871 Н. 24-ій вул., у Філядельфії, о год. 7-ій рано, в Каплиці Сестер Василіянок при 6932 Дітман вулиці у Філядельфії, Па.

Рідних, Друзів і Знайомих просять помолитися разом з нами за спокій Їх Праведних Душ:

НАТАЛІЯ КОТОВИЧ І ІРЕНА СТАРОСОЛЬСЬКА — доньки
ВОЛОДИМИР СТАРОСОЛЬСЬКИЙ — внук

У світлу пам'ять моїх Найдорожчих і Невіджалуваних Батьків, складаю 100.00 долярів на будову української католицької церкви Преч. Діви Марії в Люрді, Франція.

Донька — НАТАЛІЯ КОТОВИЧ

Василь Шуст чарує...

(Закінчення зі стор. 1)

ського Художнього театру з Станіславським на чолі, так, як це було і насправді в 1900 році, коли цей театр прибув до Ялти, де постійно перебував хворий на туберкульозу великий драматург і новеліст. Сам Чехов не міг перебувати в холодній Москві через здоров'я. Тож з великого пієтизму до недужого письменника цей театральний колектив сам приїздив до драматурга, і тут, у Ялті, цілий тиждень по вечорах давав іншу п'єсу письменника, а вдень ближчі знайомі з артистів відвідували Чехова в його домі в Ялті. Це було в квітні 1900 року.

Трупа лишалася тут протягом тижня. Багато з п'єс свого власного пера Чехов побачив вперше виконаними в Ялті тоді, а серед гостей його цікавих полуднів були славний Іван Бунін, перший письменник російський, що дістав нагороду Нобеля з літератури, та інші визначні імена. Була тут і актриса Ольга Кніппер, з якою через рік Чехов одружився.

Вся дія тому й побудована так, що Чехов говорить з гістьми, яких не бачимо, але присутність яких можна відчути, бо артизм Шуста такий великий, що забувається, що це одна особа і що перед ним нема таких акторів Московського Художнього Театру, до яких він адресує свої багаті змістом слова і почуття. Шуст — актор з досконалим сценічним вмінням і вмілий оповідач анекдотів, — пише критик, — міняє свій голос залежно від персонажа і урізноманітнює виконання ролі голосовим акцентуванням. Він веде гру зі „стабільністю виконання", яка якраз найкраще надається до цієї ролі. Це не наслідування артиста Гела Голбрука, що виконував ролю Марка Твейна кілька років тому. Ні. Шуст має свій власний чар і вабить своєю власною ніжністю у виконанні цієї ролі.

Сама п'єса і її автор Е. Вінер також причинилися до успіху цього задуму дати одноособову п'єсу Чехова — „російського Діккенса".

В'язанка оповідань, анекдотів, історійок, афоризмів чи зауваг та глибоких нарисів оповідається актором з глибиною, чуттям і вникненням в характер цього персонажу, і є не всеохопним портретом самого Чехова, — бо таким ця презентація і не мала на меті бути, — а вмілим уведеннямвступом до всебічного розуміння великого майстра розповіді. Наскрізь вдалий задум Е. Вінера і талановите виконання цього задуму Шустом подобається глядачеві і тримає його в постійній увазі.

Архипастирське...

(Закінчення зі стор. 1)

закріпилася на Україні, не могла спокійно знести існування Української Автокефальної Православної Церкви: вона дивилась на нашу Церкву, як на потужне джерело майбутнього стихійного відродження нації й української державности. Рафінованою системою найогиднішних утисків, підступства та терору ця влада довела УАПЦеркву до занепаду. В період цього лютого гоніння на нашу Церкву жорстоко були замучені й знищені за свою відданість Христові. Його Святій Церкві і рідному народові майже всі ієрархії УАПЦеркви, на чолі зі священномучеником бл. п. Митрополитом Василем, разом з тисячами свідомого українського священства та мільйонами вірних. Це було беспрецедентне в історії людства вимордування народу на очах цілого цивілізованого світу. Ясно, що УАПЦерква, вірніше рештки вцілілих священиків і вірних за прикладом християн з перших віків опинилася в катакомбах, прикрашуючи водночас нашу Церкву-Страдницю сонмом рідних новомучеників і святих.

Під час жорстокого переслідування первісних християн визначний учитель Церкви Тертуліян сказав, що кров святих мучеників не гине беслідно, що вона—ця свята кров— стане повноцінним насінням, яке принесе свій дуже багатий плід. Ми разом з Тертуліяном віримо в Боже Правосуддя, що кров і наших новомучеників не засохне намарно та що у свій час принесе великий і спасенний плід.

В період Другої світової війни, коли Україну залишили комуно-московські поневолювачі, у змінених дещо, але дуже тяжких політичних обставинах вдруге стихійно відродилась УАПЦерква. Та і цей воєнний період існування нашої Церкви був підневільним і позначився великим терпінням, сльозами, кров'ю і мучеництвом вірних, бо німецький поневолювач добачив в Українській Церкві велику загрозу в здійсненні своїх лихих, загарбницьких і нелюдських задумів.

Проте не зважаючи на все страшне, перебуте в роки останньої світової війни, включно з паленням сотень осель і церков з замкненими у них вірними й їхніми пастирями, УПЦерква залишилася непереможеною. Живе і діє Вона лише в країнах нашого розселення у вільному світі, сповнюючи апостольську місію серед рідного народу, зберігаючи його у вірності Христові та тим національним ідеалам, за які пролято вже багато крови і сліз. Оберігає наша рідна Церква своїх вірних від всілякого роду підступних заходів Москви та її численних емісарів, що майже без перешкод діють в вільному світі й серед нас.

Згалуючи Перший Всеукраїнський Православний Собор, а завдяки йому відроджену і визволену УАПЦеркву, всіх Її основоположників ієрархів, пастирів і вірних, у найглибшій пошані схилімо свої голови перед їхніми святими тінями з твердим упованням на Боже милосердя, з надією, що вже не за горами час, коли Українська Автокефальна Православна Церква відродиться, немов фенікс-птах із пепла і руїни поневолення на Батьківщині, та стане для нашого народу тією єдиною світлосяйною зіркою, яка вестиме його Божими дорогами до справжнього щастя на землі й до спасіння у небі.

Тож у цьому уповнні перебуваймо непорушно, зміцнюймось у вірі, в любові до рідної Церкви та один до одного. А ми—ваші архипастирі, улюблені брати і сестри, огортаючи вас усіх своєю усердною молитвою та щиросердечною любов'ю, повсякчасно молитимемося за вас, щоб Бог миру і щедрот обдарував вас великими і багатими милостями.

Благодать Господа нашого Ісуса Христа нехай перебуває з усіма вами!

Віддані вам у Христі
† МСТИСЛАВ, митрополит.
† МАРКО, архиєпископ, †КОНСТАНТИН, архиєпископ,
† АНАТОЛІЙ, єпископ.

Оселя св. Ап. Андрія Первозванного,
місяця Вересня 30-го дня, 1981 рБ.,
С. Бавнд Брук, Н.Дж., ЗСА

† † †

НАЗВА І ПРІЗВИЩЕ

В інформації „Другий фестиваль у Перт Амбою пройшов з успіхом", надрукований у „Свободі", число 189 з 7-го жовтня ц.р., не зазначено, що танцювальний ансамбль „Воля" з Картереру, Н.Дж., існує при Осередку СУМ-А, прізвище його керівника — Володимир Юрченюк.

У дописі „З Фестивалю молоді на Союзівці", ч. 191 з 9-го жовтня Аня Дидик представила не директора УМІ проф. К.Чічку-Андрієнко, а президента УМІ, проф. Таїсу Богданську.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

СУБОТА, 17-го ЖОВТНЯ 1981 р.

Нюарк-Ірвінґтон, Н. Дж. Місячні збори Т-ва Запор. Січ 371-ий Відд., о год. 7-ій веч., в залі УНДому в Ірвінґтоні. Проситься чл. вирівняти залеглі вкладки. — Стефанія Стеців, гол., В. Шпирка, заст. гол., Ю. Баранюк, фін секр., В. Левицький, кас.

НЕДІЛЯ, 18-го ЖОВТНЯ 1981 р.

Джерзі Ситі, Н. Дж. Місячні збори Т-ва Поступовий Клюб, 70-Відд., о год. 3-ій по пол., в приміщенні УНДому при 91-93 Фліт Стріт в Джерзі Ситі. Проситься членів прибути та вирівняти належні вкладки. — М. Шеремета, секр.